

На основу члана 10. и члана 30. ст. 1. и 5. Закона о стандардизацији ("Службени лист СФРЈ", бр. 38/77 и 11/80), у сагласности са председником Савезног комитета за енергетику и индустрију и савезним секретаром за унутрашње послове, директор Савезног завода за стандардизацију прописује

Правилник о техничким нормативима за стабилне судове под притиском за течне атмосферске гасове

Правилник је објављен у "Службеном листу СФРЈ", бр. 9/86 од 28.2.1986. године.

І. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником прописују се поступак, начин и интервали вршења обавезне повремене техничке контроле (периодични прегледи и испитивања) стабилних судова под притиском за течне атмосферске гасове.

Члан 2.

Под стабилним судовима под притиском за течне атмосферске гасове, у смислу овог правилника, подразумевају се стабилни судови за смештај течних атмосферских гасова (у даљем тексту: ТАГ), и то кисеоника, азота и аргона, који испуњавају захтеве и услове утврђене прописом о југословенском стандарду за техничке услове за стабилне судове под притиском за течне атмосферске гасове.

ІІ. ИСПИТИВАЊА СУДОВА ЗА ТАГ

Члан 3.

Судови за ТАГ подлеже:

- испитивању при пуштању суда за ТАГ у рад;
- редовним испитивањима;
- ванредним испитивањима.

Члан 4.

При сваком првом пуштању суда за ТАГ у рад врше се испитивања под надзором надлежног органа инспекције.

Испитивања при пуштању суда за ТАГ у рад обухватају:

- 1) проверу техничке документације;
- 2) пнеуматско испитивање унутрашњег суда;
- 3) проверу вакуума спољашњег суда после пуњења унутрашњег суда течним гасом;
- 4) испитивање вентила сигурности.

Члан 5.

Техничка документација која се користи при испитивању суда ТАГ саставни је део збирке исправа према пропису о југословенском стандарду за једнообразни поступак обраде и облик техничке документације - збирка исправа.

Поред документације из става 1. овог члана, уз збирку исправа морају се приложити и извештаји о испитивању из члана 4. овог правилника.

Члан 6.

Пнеуматско испитивање унутрашњег суда врши се гасом, а величина испитног притиска одређује се према обрасцу:

$$p_i = 1,1 p_r \text{ (bar)}$$

где је:

p_i - испитни притисак, у bar;

p_r - највећи дозвољени радни притисак у суду, у bar.

Члан 7.

У суду за ТАГ, да би се постигла вредност испитног притиска, притисак се постепено повећава до вредности половине испитног притиска p_i . Притисак се повећава постепено, по 10% вредности испитног притиска, док се не постигне испитни притисак. Под тим притиском суд се задржава 5 min., а затим се притисак снижава до радног притиска и на том се притиску задржава 2 h, после чега се равномерно снижава до 0.

Испитни и радни притисак у временским интервалима из става 1. овог члана морају остати без промене.

Члан 8.

За пнеуматско испитивање суда за ТАГ користи се инертан гас (ослобођен масноће и сув) температуре једнаке или веће од температуре тачке кључања.

Члан 9.

Повећање натпритиска у суду прати се помоћу два манометра, од којих је један радни, а други контролни.

Манометри са одговарајућим манометарским вентилом (славином) постављају се на видљиво место, одакле се управља инсталацијом за повећање притиска.

Члан 10.

Сви отвори на суду, осим прикључка преко кога се повећава притисак и прикључка манометра, морају се затворити.

Члан 11.

Приликом примене поступка испитивања гасом:

- мора се проверити да експанзија гаса из извора са вишим притиском не охлади материјал доводне инсталације испитног гаса;
- морају се предузети све потребне техничке мере заштите због опасности од експлозије суда.

Члан 12.

Непосредно по завршетку пнеуматског испитивања суда за ТАГ писмено се констатују резултати испитивања. Испитивање се сматра завршеним кад се изврши преглед, кад се суд испразни испитним гасом и притисак у суду доведе на притисак највише од 1 bar.

Члан 13.

Пре и после пробног пнеуматског испитивања мора се извршити провера вакуума уређајем за мерење вакуума.

Висина вакуума из става 1. овог члана мора бити у границама коју утврђује произвођач суда.

Члан 14.

Испитивање вентила сигурности обухвата:

- 1) визуелни преглед у уграђеном стању;
- 2) проверу на притисак отварања.

Члан 15.

Визуелни преглед вентила сигурности у уграђеном стању обухвата:

- 1) испитивање на заштитност седишта;
- 2) испитивање на блокирање излазних отвора (од стварања леда или других страних тела);
- 3) испитивања на спољашња оштећења;
- 4) проверу да ли су вентили тачно уграђени и да ли је сигурносна жица или плomba неоштећена.

Члан 16.

Провера притиска отварања врши се при пнеуматској проби суда за ТАГ, и то на притиску до 10% већем од највећег дозвољеног радног притиска.

Члан 17.

Испитивање вентила сигурности може се вршити на пробном столу ван суда за ТАГ, при чему се врши потпуно испитивање и крајња контрола вентила, с провером притиска отварања.

Члан 18.

Редовни прегледи суда за ТАГ врше се сваке године, и при том се проверава:

- 1) опште стање суда и опреме на њему;
- 2) опште стање простора у коме се налази суд;
- 3) сигурносни вентили;
- 4) функционисање сигурносне опреме;
- 5) функционисање суда и опреме на њему;
- 6) књига суда за ТАГ.

Члан 19.

Контрола величине вакуума у спољашњем суду (ако се изолациони простор суда вакуумира) врши се најмање једанпут у три године, под радним условима суда.

Члан 20.

Контрола унутрашњег суда на притисак (пнеуматска проба) врши се најмање једанпут у три године, и то оним гасом који се складишти у суду за ТАГ.

Пре и после пробног пнеуматског испитивања мора се извршити провера вакуума.

Члан 21.

Ванредни прегледи суда за ТАГ врше се, по потреби, ван рока одређеног за редовне прегледе. Ванредни прегледи врше се на начин и по поступку који су предвиђени и за редовне прегледе у следећим случајевима:

- 1) ако је суд био ван погона више од две године;
- 2) ако је суд премештен;
- 3) ако постоји сумња да је суд са опремом оштећен у тој мери да постоји опасност за људе и имовину;
- 4) ако је унутрашњи суд оштећен па је потребна оправка заваривањем;
- 5) ако услед било које неисправности на суду и опреми дође у питање функционалност и сигурност у раду.

III. КЊИГА СУДА ЗА ТАГ

Члан 22.

Сваки суд за ТАГ мора имати књигу суда за ТАГ, у коју се уносе сви резултати испитивања, прегледа и свакодневна запажања.

У књигу суда за ТАГ из става 1. овог члана обавезно се уносе:

- сва запажања која се утврде визуелним прегледом суда и опреме на њему;
- радни притисак у суду;
- ниво течног гаса у суду;
- стање редукционог вентила (бележи се висина подешеног притиска);
- појава снега за спољној површини суда и опреме.

Члан 23.

Ако суд за ТАГ покаже недостатке у току рада, испитивања и прегледа и ако такви недостаци могу да угрозе људе, околину и проузрокује материјалну штету, суд се мора искључити и мора се испразнити гас који се налази у суду.

Члан 24.

Ако се суд за ТАГ стави ван употребе (експлоатације), мора бити под надпритиском азота, највише до 1 бар.

IV. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 25.

Судови који су били у употреби пре дана ступања на снагу овог правилника морају се у року од три године од дана ступања на снагу овог правилника ускладити са одредбама овог правилника.

Члан 26.

Овај правилник ступа на снагу по истеку два месеца од дана објављивања у "Службеном листу СФРЈ".

Бр. 07-5642/2
2. децембра 1985. године
Београд

Директор
Савезног завода за
стандардизацију,
Вукашин Драгојевић, с.р.